

Републички завод
за заштиту
културно-
историјског и
природног наслеђа
Републике Српске,
Бања Лука

Европски центар за мир и развој Универзитета за мир
Уједињених нација,
Београд

Град
Бања Лука

Министарство
за културу
Републике
Србије

МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП У ИНТЕГРАТИВНОЈ ЗАШТИТИ ТЕОРИЈА И ПРАКСА (Бања Лука, 29. - 30. октобар 2007. године)

I Основна тема конференције

Тема Конференције гласила је: **Мултидисциплинарни приступ у интегративној заштити**. Учесници конференције требали су да својим рефератима и дискусијама допринесу:

1. идентификацији и дефинисању појма **културни предео**, те успостављању терминолошких одредница у циљу што квалитетније заштите културних и природних цјелина;
2. **правној регулативи и њеном спровођењу у пракси**, односно успостављању **правног система у служби интегративне заштите**, на нивоу државе, регије, града, и
3. проширењу сазнања о **проблему глобалних климатских промјена** и њиховом утицају на природно и културно наслеђе, као битног фактора у циљу дугорочног планирања.

Закључци конференције су превасходно усмјерени ка **интеграцији културне политике, стратегије и менаџмента** у заштити културно-историјског, природног и духовног наслеђа у склопу планирања регионалне политике.

II Концепт и циљ

Интегративна заштита као мултидисциплинаран приступ у третирању предјела и споменичког наслеђа у њему, намеће низ проблема, са којима се локална и регионална управа, заштитари, урбанисти и други веома често сусрећу. Допринос у рјешавању те проблематике, као и одговоре на многа питања, могу дати стручњаци из различитих научних установа, са факултета, завода за заштиту споменика и природе, локалне и регионалне управе и многи други на основу својих практичних и научних искустава. Проширивања теоретских и практичних знања из области интегративне заштите о којој је ријеч допринијело би:

- *уобличавању појма културног предјела у циљу његовог укључивања у нормативно-правне документе и културну политику;*
- *развоју правне регулативе (од европске ка локалној пракси);*
- *дефинисању мреже актера који треба да сарађују (на локалном, националном, регионалном и европском нивоу) на остваривању заштите и креативног развоја културних предјела од историјског, естетског и еколошког значаја;*

- *јачању свијести појединца и група о потреби заштите културно-историјског, природног и духовног наслеђа;*
- *јачању процеса локалног развоја базираног на вредновању културног и природног наслеђа кроз образовање путем предавања, семинара, радионица, специјализација, итд...;*
- *рјешавању проблема у области коју третира културни преддио (дивља градња, недозвољена сјеча шума, нелегитимне концесије на дио културног предјела итд...).*

Конференцијом је предсједала група истакнутих међународних експерата, који су уједно били и модератори по појединим тематским цјелинама.

Поздравна ријеч:

Антон Касиповић	Потпредсједник Владе Републике Српске, Министар просвјете и културе Републике Српске
Гаврило Граховац	Замјеник премијера ФБиХ и Министар културе и спорта ФБиХ
Н.Е. Проф. др Takehiro Togo	Предсједник Академског савјета ECPD
Драгољуб Двидовић	Градоначелник града Бања Лука
Светлана Шиљеговић	Директор Републичког завода за заштиту културно – историјског и природног наслеђа Републике Српске
Dr. Christine Samandari-Nakim	"Communauté Internationale Baha'ie", Париз, Француска
Sir James Mancham	Founding President of the Republic of Seychelles; President, Global Peace Council
Maria Schneider	Senior Research Officer, UNIDROIT, Rome, Italy
Проф. др Jeffrey Levett,	Национални институт за здравствену заштиту, Атина, Грчка

Програм:

Проф. др Ив Растимир Недељковић	Професор ECPD, Београд <i>Истраживање, очување и заснивање културних наслеђа</i>
Др Јелена Вилус	Професор ECPD, Београд <i>Правна заштита културних добара</i>
Вушуровић Ђорђије	Директор Републичког завода за заштиту споменика Црне Горе <i>Досадашња искуства код примјене Закона о заштити споменика културе</i>
Мирослав Матић	Завод за заштиту споменика културе Новог Сада <i>Конзервација, рестаурација и друге мере техничке заштите на непокретним културним добрима у Републици Србији са управно-судском праксом</i>
Н.Е. Pasquale Baldocci	Амбасадор, професор Факултета за дипломатију, Гориција, Италија <i>Recuperation of Illegally Trafficked Cultural Goods</i>

Проф. др Vern Redekor	Професор, Saint Paul Универзитет, Отава, Канада <i>Мјеста културе: Рјешавање конфликта унутар националних заједница</i>
Alfredo Sammará	Европско удружење за културно наслеђе <i>Европска културна политика у циљу интегративне заштите културне баштине</i>
Мр Малбаша, Предраг	Помоћник министра, Министарство културе Црне Горе <i>Стање културне баштине у Црној Гори</i>
Мр Снежана Герасимова Матеска	Министарство културе Македоније <i>Интегративна заштита у теорији и пракси Републике Македоније</i>
Алечковић-Николић, Мила	Професор, Универзитет Париз, Француска <i>Српска дијаспора и њена борба за свјетско културно наслеђе</i>
Др Хамидовић, Мухамед	Савјетник министра за културно наслеђе Министарства културе и спорта ФБиХ <i>Модел и ваљана provedба валоризације елемената заштите</i>
Др. Јосип Корошец	Завод за заштиту споменика културе Словеније, Љубљана, Словенија <i>Угроженост културног пејзажа</i>
Др Марина Мартинова	Руска Академија наука и умјетности <i>Проблем заштите народне културе</i>
Др Мила Поповић-Живанчевић	Шеф одјељења за превентивну заштиту „Дијана“ Народни музеј, Београд, Србија <i>Интегративни концепт заштите баштине и методологија превентивне заштите</i>
Проф. др Аника Сковран	Професор ЕСПД, Београд, Србија <i>Улога Музеја данас</i>
Дејан Вончина	САЗУ, Љубљана, Словенија <i>Улога регионалног музеја</i>
Проф. др Марија Максин-Мићић	Професор Универзитета Сингидунум, Београд, Србија <i>Могућност унапређења заштите и уређења културног предела и наслеђа у Србији</i>
Др Куртовић-Фолић, Нађа	Професор, Архитектонски факултет Београд, Србија <i>Парк - Потенцијал за заштиту културног пејзажа града</i>
Др Миленко Станковић	Декан, Архитектонско-грађевински факултет, Бања Лука <i>Скривени потенцијали регије Мркоњић Град Могуће визије Јахорине-културни предиио</i>
Olga Milčević, dipl. inženjerka umjetnosti	Zavod za zaštitu prirode Srbije
Svetlana Nojković, dipl. pravnik	Ministarstvo zaštitne središne Srbije
	ZAŠTITA KULTURNOG PREDELA U SRBIJI

- Др Андреј Михевиц
Словеначка Академија наука и умјетности
Одређени развојни проблеми природне и културне покрајине Краса - Пример са Динарског Краса
- Снежана Јејић
Директор Регионалног завода за заштиту споменика културе Смедерево
Смедервска тврђава и Дунавски парк културе у Стратегији развоја града Смедерева
- Вечански Снежана
Завод за заштиту споменика културе, Панчево, Србија
Предео вршачког виногорја-Планирање и заштита културно - историјског и природног наслеђа
- Др Петронић, Слађана
Републички завод за заштиту културно-историјског и културног наслеђа Републике Српске, Бања Лука
Интегративна заштита у Националном парку Сутјеска
- Кацић, Јелена, Ковачевић Драган
Републички завод за заштиту културно-историјског и културног наслеђа Републике Српске, Бања Лука
Успостављање заштићеног културног предјела Бардача - Доња Долина
- Александар Атанасов Антонов
Професор Софијског универзитета “Климент Охридски“, Софија, Бугарска
Заштита три споменика турског доба у Бугарској
- Др Франц Похлевен
Професор Биотехнички факултет, Љубљана, Словенија
Нови приступи заштити дрвеног наслеђа
- Жељко Живановић
Директор Музеја Фоча
Авантура и култура
- Славољуб Пушица
Предсједник ИСОМ-а Србије, директор Музеја Пријепоље
Полимље: Сусрет цивилизација и култура на светим водама Лима
- Др Александар Ратковић
Републички завод за заштиту културно-историјског и културног наслеђа Републике Српске, Бања Лука
Археолошка налазишта и њихово окружење у Зупцима
- Азра Хацић
Завод за заштиту споменика Сарајево
Интерпретирајући пејсаж: Природно градитељска цјелина Подбила код Посушија
- Мр Милица Котур,
Др Слађана Петронић
Републички завод за заштиту културно-историјског и културног наслеђа Републике Српске, Бања Лука
Манастир Ломница – споменички значај у природном окружењу

Друга регионална конференција о интегративној заштити под називом; **Мултидисциплинарни приступ у интегративној заштити – теорија и пракса** одржана у Бањој Луци од 29.-30. октобра 2007. године, на основу излагања и дискусија, доноси:

ЗАКЉУЧКЕ И ПРЕПОРУКЕ

I

- **Идентификација и дефинисање појма културни предео**, те успостављање термилошких одредница у циљу што квалитетније заштите културних и природних цјелина;
- **Примјена појма културни предео** његовим укључивањем у нормативно-правне документе и културну политику, у складу са међународним конвенцијама и препорукама;
- **Правна регулатива и њено спровођење у пракси**, односно успостављање **правног система у служби интегративне заштите**, на нивоу државе, регије, града;
- **Нужност стварања стратегије развоја културне политике**, планирања и менаџмента у циљу одрживог развоја региона;
- **Планирање мјера културне политике и стратегије одрживог развоја** у културном смислу полазећи од датог стања просторне, културно-историјске и природне баштине;
- **Интеграција културне политике, стратегије и менаџмента** у заштити културно-историјског, природног и духовног наслеђа у склопу планирања регионалне политике у циљу развоја градских и сеоских средина, што скупа треба квалитетно да унапреди управљање историјским мјестима и културним предјелима;
- **Интегративно очување културне баштине унутар природног окружења** кроз програме мјера заштите и поступака за физичко очување а који имају за циљ рестаурацију, презентацију и могућности даљег коришћења;
- **Стратегија и смјернице** у очувању културног предјела (спречавање дивље градње, недозвољене сјече шума, нелегитимних концесија на дио културног предјела итд.);
- **Формирање базе података** о стању и могућностима развоја културно-природних цјелина, као основе при изради просторних и регулационих планова, валоризационих основа, менаџмент планова, стратегија, научних студија, туристичких и промотивних материјала итд;
- **Дефинисање мреже актера:** институција управе на регионалном и локалном нивоу које треба да сарађују на остваривању заштите и креативног развоја културних предјела од историјског, естетског и еколошког значаја;
- **Формирање листе експерата и референтних институција**, научних института, завода, универзитета, факултета, институција културе, туристичких и невладиних организација и др;
- **Јачање процеса локалног развоја** базираног на вредновању културног и природног наслеђа, а кроз образовање путем предавања, семинара, радионица специјализација итд;

- Проширење сазнања о **проблему глобалних климатских промјена** и њиховом утицају на природно и културно наслеђе, а које су битан фактор у циљу дугорочног планирања;
- **Значај културног предјела** у циљу успостављања равнотеже између заштите културне и природне баштине, као одраз идентитета и разноликости и њиховог коришћења као економског основа за стварање нових радних мјеста у контексту напретка одрживог туризма;
- Да се **принципи и циљеви културно-стручне сарадње** у региону прилагоде заштити, презентацији и промовисању културног предјела;
- Тежња стручњака у региону је да се **културна баштина у свим својим облицима** сачува, унаприједи и преда будућим генерацијама као свједочанство о људском искуству и тежњама, да би се на тај начин његовала креативност и подстицао искрен дијалог међу културама.

II

- Да се успостави годишњи континуитет рада Конференције;
- Да сједиште Конференције буде Бања Лука;
- Да се формира Научни одбор Конференције у сталном засједању, заступљен стручњацима из региона;
- Да се публикују Зборник I и Зборник II;
- Да се успостави чвршћа међурегионална сарадња у циљу размјењивања различитих искустава у области заштите цијелокупне баштине;
- Конференција треба да послужи као савјетодавно тијело владама, министарствима, регионалним и локалним властима.

III

Друга регионална конференција о интегративној заштити под називом; МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП У ИНТЕГРАТИВНОЈ ЗАШТИТИ- ТЕОРИЈА И ПРАКСА одржана у Бањој Луци од 29-30. октобра 2007. године, окупила је више од 150 учесника из свијета и региона.

Током два дана колико је трајала презентовано је четрдесет радова везаних за: правну регулативу, извјештаје о стању културне баштине у региону, проблеме угрожености и заштите културног пејзажа, могућности унапређивања интегративне заштите, па до конкретних пројеката везаних за културни преддио.

Након излагања врских стручњака који су пренијели драгоцјена искуства, закључено је да се проблеми у области заштите природног и културног наслеђа могу ријешити само ако учимо једни од других, односно регионално сарађујемо. Свјесни смо да добре промоције културног и природног наслеђа нема без квалитетне и савремене заштите. Културно наслеђе је најбољи репрезент настанка и живота на одређеном простору. На нашим просторима настајала је европска цивилизација, те самим тим имамо богату баштину од праисторије до данашњих дана. Квалитетно развијајући службу заштите очуваћемо наше, које је саставни дио европског и свјетског природног и културног наслеђа.